

**НЕЗАЛЕЖНЕ ТЕСТУВАННЯ
ФАХОВИХ ЗНАНЬ І ВМІНЬ УЧИТЕЛІВ
НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ
ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ**

Час виконання – 180 хвилин

Тест містить 80 завдань різних форм. Відповіді до завдань Ви маєте позначити в бланку **A**.

Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Уважно читайте правила виконання завдань, зазначені перед кожною новою формою завдань.
2. Відповідайте лише після того, як уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. За потреби використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланка відповідей **A**

1. У бланк **A** записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді, використовуючи лише позначку **X**.
2. Позначки вписуйте чітко, з дотриманням вимог щодо надання відповіді на завдання кожної форми, пам'ятаючи, що бланк **A** оброблятиме комп'ютер.
3. Якщо ви позначили в бланку **A** відповідь неправильно, то можете змінити її, замалювавши попередню позначку й поставивши нову, як показано на зразках:

4. Зверніть увагу: неправильно позначені, підчищені відповіді в бланку **A** буде зараховано як помилкові.
5. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку **A**.

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 32.

Позначте номер Вашого зошита у відповідному місці бланка **A** так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
X														

Зичимо Вам успіху!

Завдання 1–69 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді та позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення бланка А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису
відповідей

1. На якому етапі розроблення сучасного уроку добирають види навчально-пізнавальної діяльності учнів відповідно до навчальної програми?

- А формулювання мети й цілей навчання
- Б добирання змісту навчального матеріалу
- В добирання методів, прийомів і засобів навчання
- Г планування способів оцінювання результатів навчання

2. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Структура уроку узагальнення і систематизації знань

Який із наведених етапів є зайвим для структури уроку цього типу?

- I. *Перевірка домашнього завдання.*
- II. *Мотивація навчальної діяльності.*
- III. *Повторення, узагальнення і систематизація вивченого.*
- IV. *Осмислення нових знань під час практичної діяльності.*
- V. *Узагальнення і порівняння системи понять.*
- VI. *Виконання творчих вправ різних видів.*
- VII. *Домашнє завдання творчого характеру.*
- VIII. *Підсумок уроку.*

- А II
- Б III
- В IV
- Г V

3. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

У Санітарному регламенті для закладів загальної середньої освіти зазначено, що вивчення нового матеріалу, виконання завдань для підсумкового оцінювання найкраще проводити на 2–4 навчальному занятті посеред тижня.

Яку вимогу до організації навчально-пізнавальної діяльності учнів схарактеризовано?

- А гігієнічну
- Б психологічну
- В дидактичну
- Г етичну

4. Яка з наведених функцій оцінювання навчальних досягнень учнів виявляється в бажанні та потребі самовдосконалюватися, здійснювати рефлексію, самоконтроль і самооцінювання, вибудувати індивідуальну навчальну траєкторію?

- А мотиваційна
- Б діагностувальна
- В розвивальна
- Г коригувальна

5. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Узагальнюючи результати педагогічної діагностики, учителька сформулювала висновки: «Назару властива довготривала працездатність, терплячість і стриманість. Він важко пристосовується до змін у навколишньому середовищі, повільно включається в нову роботу. Йому властива інертність і негнучкість поведінки, неквапливість, але водночас наполегливість у досягненні мети, стійкість у прагненнях і настроях».

Який тип темпераменту учня схарактеризовано?

- А сангвінік
- Б холерик
- В меланхолік
- Г флегматик

6. Проаналізуйте й доповніть речення, щоб воно стало правильним твердженням.

Утворення неадекватних механізмів пристосування дитини до школи, виявами яких є певні порушення поведінки, конфліктні стосунки з однокласниками / однокласницями й дорослими, підвищений рівень тривожності, порушення особистісного розвитку, – це

- А дезадаптація.
- Б неуспішність.
- В дисгармонія.
- Г відставання.

7. Що з наведеного свідчить про наявність у дитини диспраксії?
- А Дитина не розуміє, що таке число та за яким принципом побудовано числовий ряд.
  - Б Дитина має труднощі з використанням ножиць, з послідовністю дій під час виконання різних завдань.
  - В Дитина має труднощі з розумінням прочитаного, які полягають у нерозумінні значення слів, фраз й абзаців.
  - Г Дитині складно написати текст, який диктують, є труднощі з правильним копіюванням букв і слів.
8. Який з наведених чинників перешкоджає реалізації педагогіки партнерства?
- А Організація соціально-педагогічної просвітницької роботи закладу освіти із сім'ями учнів / учениць.
  - Б Чітке розмежування освітнього та виховного простору дитини за зонами відповідальності на шкільну й сімейну.
  - В Формування мотиваційної готовності педагогічного колективу до взаємодії з батьками учнів / учениць.
  - Г Підвищення рівня відповідальності всіх учасників освітнього процесу за освітні результати учнів / учениць.
9. У якій з наведених ситуацій ідеться про булінг?
- А У Максима мало друзів, йому змалку було складно висловлювати свої думки, а гратися на самоті подобалося більше, ніж з іншими дітьми. Мама раніше сподівалася, що син стане сміливішим, коли підросте, але в шкільному віці ситуація не покращилася.
  - Б Оксана та Віра подруги. Одного дня Оксана сказала Вірі, що не хоче йти з нею разом додому й не пояснила причину. Після уроків Віра побачила, що Оксана гуляла з іншими дівчатами, тому дуже засмутилася і розплакалася.
  - В Михайло найнижчий у класі. Його однокласник Тимур чи не щодня насміхається з нього, називає *малявкою*, *жучком*, *штовхає*, а потім каже, що не помітив.
  - Г Марта часто приносить до школи свої нові іграшки та грається на перерві з подругою Лізою. Вони нікого не беруть у свої ігри й не діляться іграшками з іншими дітьми.

10. Яка діяльність асистента вчителя в умовах використання технологій дистанційного навчання **НЕ** є обов'язковою?

- А забезпечувати комунікацію закладу освіти та батьків для організації навчання учнів з особливими освітніми потребами
- Б готувати й адаптувати індивідуальні завдання для використання в умовах дистанційного навчання
- В надавати учню та його батькам рекомендації щодо дотримання норм під час користування комп'ютерною технікою
- Г самостійно організовувати освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання

11. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Під час дослідження мікроклімату в навчальному приміщенні з'ясували, що за низької температури повітря його підвищена рухливість створює відчуття ще більшого холоду. Тому рухливість повітря має бути мінімальною. Ознайомтесь із твердженнями стосовно оптимізації мікроклімату в навчальному приміщенні за цих умов.

- I. Робити вологе прибирання двічі на день.*
- II. Провітрювати приміщення відповідно до сезону.*

Чи правильні наведені твердження?

- А правильне лише I
- Б правильне лише II
- В обидва правильні
- Г немає правильних

12. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

У Санітарному регламенті для закладів загальної середньої освіти зазначено, що вчитель має не менш як двічі на рік пересаджувати учнів на інші ряди, не порушуючи відповідності групи меблів їхньому зросту та беручи до уваги гостроту зору й слуху.

Яка мета таких дій учителя?

- А уникнення негативних проявів у поведінці
- Б профілактика інфекційних захворювань
- В уникнення шкільної дезадаптації
- Г профілактика порушень постави

13. Яка дія буде **помилковою** в разі загоряння електричного приладу в навчальному приміщенні?

- А вимкнути прилад із розетки
- Б накрити прилад вологою ковдрою
- В використати порошковий або вуглекислотний вогнегасник
- Г засипати прилад сухим піском

14. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Під дією несприятливих чинників зовнішнього середовища учень дістав переохолодження. Унаслідок цього в дитини з'явилися такі симптоми: зниження температури тіла нижче за 35° С, тремтіння, повільне дихання, бліда й холодна шкіра.

Яка з наведених дій буде **помилковою** в такій ситуації?

- А перемістити постраждалого в тепле приміщення
- Б зняти з постраждалого холодний, вологий одяг
- В розтерти уражені ділянки тіла постраждалого
- Г накрити постраждалого термоковдрою

15. Яка дія буде **помилковою** в разі потрапляння на шкіру кислоти?

- А промити проточною водою
- Б обробити розчином харчової соди
- В накласти суху чисту пов'язку
- Г обробити спиртовим розчином

16. Яке з тверджень відповідає Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної»?

- А Мовою публічних наукових заходів (наукові конференції, круглі столи, симпозіуми, семінари, наукові школи тощо) може бути лише державна мова.
- Б В оголошеннях, афішах, інших інформаційних матеріалах заборонено використовувати інші мови, окрім державної мови.
- В Книжкові видання в Україні видають і розповсюджують лише державною мовою.
- Г Мовою виборів і референдумів, діяльності виборчих комісій і комісій з референдуму є лише державна мова.

17. Проаналізуйте й доповніть речення, щоб воно стало правильним твердженням.

Процес ототожнення (уподібнення) себе з іншим індивідом або групою, основою якого є емоційний зв'язок; набуття, засвоєння цінностей, ролей, моральних якостей іншої людини, особливо батьків; копіювання суб'єктом думок, почуттів, дій іншої людини, яка є моделлю, – це

- А ідентифікація.
- Б інтроспекція.
- В інтеракція.
- Г інтеріоризація.

18. Прочитайте речення (цифрою позначено наступне слово).

(1)Кидати навчальний курс (2)посередині навіть через брак (3)часу – вельми погане рішення, адже ви не просто втрачаєте інтерес до (4)пізнанняня нового, а (5)йдете (6)наздогад помилковим (7)шляхом.

НЕПРАВИЛЬНО виділено букви на позначення наголошених голосних у **ВСІХ** словах, позначених цифрами

- А 2, 3, 5, 7
- Б 1, 4, 6, 7
- В 3, 4, 5, 6
- Г 1, 2, 4, 6

19. Яке речення потребує редагування?

- А Отже, застосовуючи різні стратегії для надолуження освітніх втрат, це не лише підвищує ефективність навчання, а й робить його більш інклюзивним, цікавим й адаптованим до сучасних викликів.
- Б Зважаючи на виклики, з якими стикається сучасна освіта, необхідність створення програми для надолуження освітніх втрат учнів з різних предметів стає дедалі актуальнішою.
- В Використання різних стратегій навчання дає вчителю змогу комплексно розв'язувати проблему освітніх втрат, підвищуючи шанси на успішне ліквідування прогалин у знаннях.
- Г Використовуючи інтерактивні методи навчання, ви зможете ефективно подолати втрати й закласти міцний фундамент для освітнього поступу ваших учнів / учениць.

Прочитайте мікротекст із пронумерованими пропусками й виконайте завдання 20–21 до нього.

Конструювання і дизайн в освіті – це створення навчального середовища, яке відповідає запитам учнівства. Це передбачає продумане планування уроку. Учитель / учителька як дизайнер / дизайнерка (1)_____ заняття, добирає навчальні матеріали й активності, щоб вони були зрозумілими й цікавими для учнівства. Важливо, що ефективно конструювання і дизайн уроків допоможуть (2)_____ якість навчання та зберегти кожен хвилину на уроці.

20. На місці пропуску (1) потрібно вставити

- А збирає
- Б формує
- В конструює
- Г виробляє

21. На місці пропуску (2) потрібно вставити

- А значно підвищити
- Б сильно підвищити
- В істотно збільшити
- Г дуже збільшити

***

22. Яке з наведених висловлювань учителя містить **некоректне** формулювання пропозиції до учнів щодо роботи в групі?

- А Оскільки ви не зовсім упевнено відповідали на запитання, пропоную вам об'єднатися в групу, яка працюватиме над завданнями початкового рівня.
- Б Пропоную вам попрацювати разом, щоб зробити цю презентацію цікавою та оригінальною.
- В Працюючи в групі, пам'ятайте, що внесок кожного й кожної в спільну справу однаково важливий і впливає на результат.
- Г Оскільки над наступним завданням ви працюватимете в групах, поміркуйте, хто з ким хотів би працювати разом.

23. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Сім'я – це той простір, де формується ставлення до роботи, до професійної діяльності. Якщо батьки ставляться до роботи як до значущої частини власного життя, розглядають її як засіб самореалізації та самовираження, то дитина з раннього віку засвоює, що задоволеність життям безпосередньо пов'язана з роботою, і навпаки.

У якому варіанті найточніше визначено мету повідомлення?

- А допомогти дитині зрозуміти, чому майбутня професія є засобом самореалізації та самовираження
- Б пояснити, як батьки впливають на ставлення дитини до майбутньої професії
- В переконати батьків ставитися з повагою до майбутнього вибору дитиною професії
- Г навчити батьків, як стати для своїх дітей авторитетом і прикладом у виборі майбутньої професії

24. Який з наведених паролів до особистого облікового запису Google є надійним?

- А Kateryna.Roven
- Б Vesna_12345
- В ABCdef1983
- Г Tf2851_ygo@N

25. У якому рядку наведено лише назви пристроїв для введення інформації в комп'ютер?

- А мікрофон, навушники, проектор
- Б клавіатура, сканер, джойстик
- В миша, роутер, колонки
- Г монітор, вебкамера, принтер

26. Якою піктограмою позначено програму Microsoft для проектування і макетування сторінок; створення візитівок, запрошень, почесних грамот, оголошень, вітальних листівок тощо?

А	Б	В	Г
			
<i>PowerPoint</i>	<i>OneNote</i>	<i>Publisher</i>	<i>Excel</i>

27. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.
Для оформлення покупки в інтернет-магазині вас просять заповнити форму:

Власне ім'я та прізвище	
Номер телефону	
Адреса надсилання	
Номер банківської картки	
Термін дії банківської картки	
CVV-код банківської картки	
Пароль банківської картки	
Кількість одиниць товару	

Чому **НЕ** можна оформлювати таке замовлення?

- А містить ознаки збирання конфіденційної інформації
  - Б треба уточнити промокод на знижку
  - В не існує CVV-коду банківської картки
  - Г немає інформації про спосіб доставки
28. Що таке Google Keep?
- А хмарне сховище для файлів
  - Б інструмент для роботи з нотатками
  - В сервіс для створення / редагування відео
  - Г соціальна мережа для обміну повідомленнями
29. Що з наведеного **НЕ** належить до ідей дитиноцентризму, актуальних для Нової української школи?
- А орієнтування на інтереси й досвід учнів
  - Б виховання вільної незалежної особистості
  - В спрямування освітнього процесу на середнього школяра
  - Г взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом
30. У якому варіанті описано спосіб взаємодії вчителя й учнів під час застосування дослідницького методу навчання?
- А учитель формулює проблему й демонструє її розв'язання учням
  - Б учитель й учні разом формулюють проблему, яку розв'язує вчитель
  - В учитель формулює проблему, яку учні частково розв'язують самостійно
  - Г учитель та учні формулюють проблему, яку учні розв'язують самостійно

31. Якого конкретного результату навчання повинні досягти учні для одержання загального результату «формування історико-хронологічного мислення, орієнтації в історичному часі, установлення причинно-наслідкових зав'язків між подіями, явищами і процесами» згідно з Державним стандартом базової середньої освіти?

А визначає і розмежовує історичні періоди (епохи) за характерними ознаками

Б визначає орієнтацію об'єктів відносно сторін світу, суб'єкта

В визначає локальний, регіональний, національний і глобальний виміри історичних подій, явищ і процесів

Г визначає зумовленість історичних подій, явищ, процесів, діяльності людей природно-географічним середовищем

32. Яку мінімальну кількість годин на тиждень визначено Типовою освітньою програмою для вивчення освітніх компонентів громадянської та історичної освітньої галузі в 7-х класах закладів загальної середньої освіти із навчанням українською мовою?

А 1

Б 1,5

В 2

Г 3

33. Проаналізуйте й доповніть речення, щоб воно стало правильним твердженням.

Фрагмент реальності з типовими, характерними ознаками, притаманними певному історичному періоду або кільком країнам на певному етапі історичного розвитку, – це

А подія.

Б явище.

В процес.

Г значення.

34. Яку інформацію вчитель може отримати, аналізуючи основну частину модельної програми з предмета / курсу громадянської та історичної освітньої галузі?

А мету й завдання навчального предмета / інтегрованого курсу

Б пріоритети змісту й структуру викладу навчального предмета / інтегрованого курсу

В перелік питань змісту навчального предмета / інтегрованого курсу, що підлягають засвоєнню учнями

Г підходи до організації освітнього процесу

35. Який складний прийом творчої реконструкції образу головного історичного факту передбачає оволодіння учнями вмінням на основі образного чи сюжетного оповідання створювати діалог двох чи більше осіб – представників різних верств населення, політичних сил, які відображають різні погляди й позиції?
- А драматизація
  - Б персоніфікація
  - В стилізація
  - Г експресія
36. Яка форма організації освітнього процесу / виду заняття під час вивчення історії рідного краю забезпечує здобувачам освіти безпосереднє ознайомлення з місцями подій, повсякденним життям певної доби чи епохи?
- А урок-конференція
  - Б урок-консультація
  - В урок-екскурсія
  - Г урок-практикум
37. Для формування математичної компетентності під час вивчення історії та інших предметів громадянської та історичної освітньої галузі необхідно звернути увагу на розвиток умінь:
- А критично оцінювати, виявляти маніпуляції історичною та актуальною для суспільства інформацією, аналізуючи електронні медіа.
  - Б виявляти зв'язки між фрагментами даних і джерелами різних видів.
  - В розкривати зміст, значення, вплив технологій, технічних винаходів і наукових досягнень на перебіг історичних подій, явищ і процесів.
  - Г генерувати нові ідеї, оцінювати їхні переваги й ризики.
38. Яке з наведених завдань **НЕ** спрямоване на розвиток критичного мислення учнів?
- А проведення в 6 класі спрощеного судового слухання над одним із найвизначніших правителів Стародавнього Сходу – Дарієм I
  - Б опрацювання учнями 7 класу різних джерел інформації для підготовки проекту «Пам'ятки середньовіччя на території вашого населеного пункту»
  - В написання диктанту понять учнями 8 класу з теми: «Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.»
  - Г проведення дискусії в 10 класі щодо проблемного питання «Версальсько-Вашингтонська система мирних договорів ліквідувала всі суперечності в післявоєнному світі»

39. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Ця форма організації освітнього процесу передбачає індивідуальне та різновікове навчання. Основну увагу приділено самотійній роботі здобувачів освіти. Суть методики в тому, щоб дати змогу здобувачеві освіти працювати у своєму темпі в зручному для нього місці (майстерні, лабораторії тощо). Він отримує завдання, які має виконати за місяць чи тиждень, і в такий спосіб може приділити увагу складним для нього курсам і самотійно організувати свій навчальний простір.

Яку форму організації освітнього процесу схарактеризовано?

- А «Перевернутий клас»
- Б дистанційне навчання
- В класно-урочне навчання
- Г «Дальтон-план»

40. Проаналізуйте й доповніть речення, щоб воно стало правильним твердженням.

Відтворення раніше засвоєного навчального матеріалу, на який спирається вивчення нового і застосування цих знань, часто в новій ситуації для стимулювання пізнавальної активності учнів, – це

- А актуалізація опорних знань.
- Б вивчення нового матеріалу.
- В узагальнення вивченого.
- Г рефлексія навчальної діяльності.

41. Який графічний організатор доцільно використати для структуривання і візуалізації здобувачами освіти причинно-наслідкових зв'язків між подіями, явищами, процесами в часі й просторі?

- А «Т-таблиця»
- Б «Фішбоун»
- В «Діаграма Венна»
- Г «Асоціативний куш»

42. До якої форми організації навчальної діяльності учнів належить історична реконструкція?
- А проєктної
  - Б індивідуальної
  - В фронтальної
  - Г дистанційної
43. Яку спеціальну історичну дисципліну можна визначити як інтегральну, що перебуває на стику трьох областей знань: географії, історії та лінгвістики?
- А генеалогію
  - Б топоніміку
  - В палеографію
  - Г етніміку
44. Визначте ареал розселення на території України племен Тшинецько-комарівської археологічної культури (праслов'ян).
- А Полісся, Прикарпаття, Поділля
  - Б Крим і Північне Причорномор'я
  - В Буковина й Нижнє Подністрів'я
  - Г Сіверщина й Лівобережнє Подніпров'я
45. Які археологічні культури України належать до залізної доби?
- А Білогрудівська, Зрубна, Катакомбна
  - Б Киїк-Кобинська, Ашельська, Муст'єрська
  - В Буго-Дністровська, Трипільська, Ямна
  - Г Черняхівська, Зарубинецька, Київська
46. Які природно-географічні чинники значною мірою визначали спосіб життя населення цивілізацій річкових долин?
- А високі гірські хребти
  - Б перехрестя торговельних шляхів
  - В значні поклади залізної руди та кам'яного вугілля
  - Г висока родючість ґрунту й доступ до води

47. Яке з наведених понять відображає процес поступових змін у суспільстві, що відбуваються без різких потрясінь?
- А еволюція
  - Б революція
  - В реформація
  - Г консервація
48. Що було одним із наслідків доби Великих географічних відкриттів?
- А зародження ринку предметів розкоші в Європі
  - Б зростання середньої тривалості життя корінних народів
  - В утворення централізованих держав в Англії, Іспанії, Португалії
  - Г прискорення інфляційних процесів в економіці європейських держав
49. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

У 1783 р. між США та Великою Британією було підписано Паризький мирний договір, за яким Велика Британія визнавала Тринадцять колоній в якості вільних, суверенних і незалежних держав і відмовлялася від будь-яких претензій на їх території та власність.

Якою цифрою на картосхемі позначено США та їх території відповідно до умов цього договору?

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4

50. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Історик Альфред Кросбі 1972 року звів у науковий обіг поняття «Колумбів обмін» для означення переміщення рослин, тварин, людей і хвороб між Новим Світом і Старим Світом після відкриття в 1492 році Америки Христофором Колумбом.

Поширення яких культур у Старому Світі під час «Колумбового обміну» сприяло покращенню якості харчування населення і його приросту?

- А кукурудзи, рису, гороху
- Б картоплі, гороху, цибулі
- В рису, проса, пшениці
- Г батату, кукурудзи, картоплі

51. Проаналізуйте уривок із джерела.

«Граф Фландрії Бодуен Залізна Рука побудував укріплений замок зі звідним мостом. Після цього, аби задовольнити потреби мешканців замку, до його воріт почали стікатися торговці та крамарі, потім відкрилися заїжджі двори – для обслуговування тих, хто вів свої справи з правителем, який часто там бував; почали зводити будинки та облаштовувати готелі, у яких мешкали ті, кому не стало місця в замку... Люди стали казати “Ідемо до Мосту”, поселення біля якого настільки розрослося, що із часом утворило велике місто, яке на місцевому діалекті називається “Брюгге”, що означає “міст”».

В уривку насамперед ідеться про

- А процес будівництва замку XI ст.
- Б одну з причин виникнення міст у середньовічній Європі.
- В спосіб життя, що вели європейські землевласники XVI–XVII ст.
- Г повсякденне життя європейських міщан XVIII ст.

52. Прочитайте уривок вірша Тараса Шевченка й дайте відповідь на запитання.

*Стоїть в селі Суботові
На горі високій
Домовина України,
Широка, глибока.
Ото церков Богданова.
Там-то він молився,
Щоб москаль добром і лихом
З козаком ділився.*

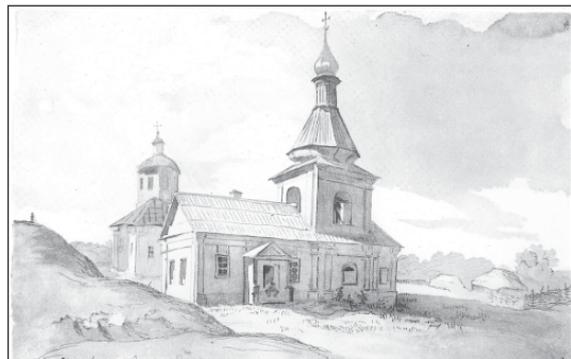
*Мир душі твоїй, Богдане!
Не так воно стало;
Москалики що заздріли,
То все очухрали.
Могили вже розривають
Та грошей шукають,
Льохи твої розкопують
Та тебе ж і лають...*

Яка ілюстрація відповідає змісту наведеного уривку?

А

Б

В

Г

53. Проаналізуйте уривок із джерела й дайте відповідь на запитання.

«Діток народила і зростила, а вони зреклися мене, стали мені по-сміховисььком і глузом... Сини і дочки мої, котрих зродила й зростила, зоставивши мене, пішли за тою, котра ними не боліла, аби з набутком із дорідності її носитись...»

Наслідком укладання якої унії став факт, що в образній формі відображений в уривку з «Треноса» Мелетія Смотрицького?

- А Кревської
- Б Городельської
- В Люблінської
- Г Берестейської

54. Проаналізуйте інформацію і позначте правильний варіант заповнення пропуску.

Знаменитий шпиль Нотр-Даму, який було побудовано у XII ст., обвалився під час пожежі 2019 р. Обміркувавши цю подію, Королівський інститут британських архітекторів заявив: «Утрата даху й шпилью Нотр-Даму, а також кам'яного склепу є фатальним ударом по спадщині французької _____ архітектури».

- А готичної
- Б класицистичної
- В барокової
- Г модерністської

55. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Режисер, актор, теоретик театру, драматург із сузір'я «розстріляного відродження». Він створив експериментальний театр українського модернізму. Говорив, що театр має бути таким, яким суспільство має бути завтра. Митець хотів змусити глядачів позбутися відчуття національної меншовартості. Завдяки йому українське сценічне мистецтво європейзувалося.

Про кого з діячів української культури ХХ ст. ідеться?

- А Василя Верховинця
- Б Миколу Садовського
- В Леся Курбаса
- Г Миколу Куліша

56. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

У листопаді 1918 року в європейській пресі поширилися чутки, що серед вояків УГА є навіть член монаршої родини. Виявилось, що це правда й Габсбургам довелось давати пояснення. Газета «*Czernowitzer Allgemeine Zeitung*» опублікувала коротку замітку такого змісту: «*Ерцгерцог Карл Стефан пояснив: ерцгерцог Вільгельм уже є досить дорослим і незалежним. Він усе робить за власною ініціативою без відома й згоди свого батька*».

Під яким ім'ям цей вояк відомий українцям?

- А Тарас Чупринка
- Б Василь Вишиваний
- В Дмитро Вітовський
- Г Василь Кук

57. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Но фото зображено літак «Airbus 330» державного авіаперевізника Фінляндії «Finnair» із малюнком «Metsänvaki» («Лісові мешканці»), який було запропоновано відомою фінською компанією «Marimekko». Після певної події авіакомпанія-власник заявила, що видалить цей дизайн зі своїх літаків.

Що стало причиною такого кроку авіаперевізника?

- А визнання дизайнером плагіату роботи української художниці Марії Примаченко
- Б відмова народної мисткині Марії Примаченко передавати свої роботи за кордон
- В відсутність нормативних документів між Україною і Фінляндією про авторське право на картини Марії Примаченко
- Г невизначеність авторського права на картини Марії Примаченко

58. Прочитайте вірш українського поета й освітянина Богдана Томенчука й дайте відповідь на запитання.

*Позносять оберемками прапори,
Відполірують дзеркало криве.
І не фальшивим буде тільки горе,
Що повз усіх Тисиною пливе...
А доля – ніби снайперша на даху.
Самотній плач – віднині просто гріх.

І вибираєм: голову на плаху
Чи зазирнути до дідівських стріх.
Відтак пошити з камуфляжу ризи,
І хтось такий, немов Господній син,
Коли в душі обізвуться обрізи,
Прийде по водах до небес тисин...*

Яку функцію громадянського суспільства дають змогу визначити події, про які йдеться у вірші?

- А розподіл винагород і покарань між людьми в спільноті
Б підтримка політичної і соціальної стабільності
В захист інтересів певної соціальної групи
Г боротьба проти спроб узурпації влади
59. На марці якої серії відображено нове явище суспільних відносин часів Першої світової війни?

А

Б

В

Г

Серія «Кавалери Хреста Вікторії»

Серія «Війна в повітрі»

Серія «Жіноча праця у війні»

Серія «Кавалери Хреста Вікторії»

60. Що є основною ефективною формою захисту прав і свобод людини і громадянина?

- А самозахист
- Б судовий захист
- В органи внутрішніх справ держави
- Г правозахисні громадські організації

61. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Важливим показником соціально-економічного добробуту країни й умов життя її населення є рівень бідності. Дані досліджень останніх десятиліть, проведені Світовим банком (СБ) й Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), доводять, що важливу роль у боротьбі з бідністю відіграють такі чинники: можливості й перспективи працевлаштування та отримання високого заробітку.

Який інструмент державної політики найбільше впливає на ці чинники боротьби з бідністю?

- А забезпечення доступності якісної освіти
- Б запровадження безкоштовної медицини
- В покарання за відсутність постійної роботи
- Г надання постійної фінансової підтримки

62. Яке з наведених конституційних прав людини й громадянина може бути обмежене в умовах воєнного стану?

- А право на професійну правничу допомогу
- Б право на участь в управлінні державними справами
- В право направляти звернення до органів державної влади
- Г право на свободу та особисту недоторканність

63. Яка країна була найбільшим колоніальним володінням Франції у ХІХ ст.?

- А Індія
- Б Алжир
- В Канада
- Г Австралія

64. Проаналізуйте й доповніть речення, щоб воно стало правильним твердженням.

Сукупність засобів, прийомів і способів реалізації політичної влади, яку характеризують якісною і кількісною мірою участі народу, нації, верств, соціальних груп, окремих громадян у її здійсненні, – це

- А політичні функції.
- Б політичний устрій.
- В політичний режим.
- Г політична система.

65. Для якого різновиду республіканської форми правління характерні наведені ознаки:

- прямі, періодичні вибори президента й парламенту;
- обов'язкова наявність голови уряду;
- прем'єра призначають із тих партій, що мають більшість у парламенті;
- парламент контролює уряд;
- президент переважно впливає на зовнішню політику держави;
- президент в окремих випадках може розпускати парламент?

- А президентської
- Б президентсько-парламентської
- В парламентсько-президентської
- Г парламентської

66. Проаналізуйте уривок із джерела й дайте відповідь на запитання.

«...поїздка з Плімута до Лондона протяжністю у 215 миль в XVII столітті займала тиждень, у 1822 році тривала 32 години диліжансом, а вже 1883 року займала трохи більше шести годин їзди...»

Що зумовило зміни, описані в наведеному уривку?

- А зростання пропускної спроможності доріг
- Б збільшення транспортних засобів на дорогах
- В поява та розвиток залізничного транспорту
- Г покращення якості дорожнього покриття

67. Що було передумовою виникнення незалежних держав у Латинській Америці на початку ХІХ ст.?

- А прийняття нової конституції Іспанії
- Б послаблення Іспанії через Наполеонівські війни
- В освітні реформи іспанських колоніальних урядів
- Г військові конфлікти між Іспанією і Португалією

68. Проаналізуйте твердження і дайте відповідь на запитання.

Українська революція 1917–1921 років була наслідком лише зовнішнього втручання і не мала внутрішніх причин.

Яка оцінка цього твердження є правильною?

- А твердження частково правильне, оскільки зовнішні сили відіграли провідну роль, проте важливими також були й внутрішні чинники
- Б твердження є надмірним спрощенням, оскільки революція мала як внутрішні, так і зовнішні причини, які між собою тісно перепліталися
- В твердження є цілком хибним, оскільки єдиними причинами революції були внутрішні чинники, такі як соціальна й національна нерівність
- Г твердження цілком правильне, оскільки основними рушійними силами революції були саме зовнішні сили, як-от наприклад, революція в Росії і Перша світова війна

69. Прочитайте уривок із джерела і дайте відповідь на запитання.

«Слухай, український народо! Москва дає накази ОУН! З тайних наказів і вказівок, що попали нам в руки, видно, що кремлівські жиди стоять у зв'язку з ОУН, яка нібито воює проти більшовизму. У проводі ОУН сидять агенти Москви, що отримують і виконують накази кровожадного Сталіна і його жидівських опричників!»

Хто розповсюджував агітаційну листівку, уривок із якої наведено?

- А комуністичне керівництво УРСР
- Б військове командування УПА
- В керівництво партизанського руху
- Г німецька окупаційна адміністрація

У завданнях 70–73 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в *бланку А* комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланка А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

70. Поедняйте явище / процес (1–4) із чинником (А – Д), який із ним пов'язаний.

- 1 глобалізація
- 2 економічний спад
- 3 соціальна нерівність
- 4 демократичні вибори

- А політична свобода
- Б міграційні процеси
- В природні катаклізми
- Г диференціація прибутків
- Д розвиток засобів комунікації

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

71. Увідповідніть назву китайської династії (1–4) з її характеристикою (А – Д).

- 1 Цінь
- 2 Хань
- 3 Юань
- 4 Цін

- А остання імператорська династія Китаю, територія якого була поділена на зони впливу різних європейських держав
- Б за її правління процвітали ремесла, мистецтво, а також торгівля на Великому шовковому шляху; проводила військові експедиції в Центральну Азію
- В заснована Хулібай-ханом; державне управління здійснювала через поєднання монгольських традицій і китайської бюрократії
- Г засновник цієї династії вперше об'єднав основні території сучасного Китаю, а також був першим, хто проголосив себе імператором; розпочалося будівництво Великої китайської стіни
- Д за цієї династії були зміцнені й розширені укріплення Великої китайської стіни, основну увагу зосереджено на протистоянні загрози нападів кочовиків

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

72. Поєднайте історичний документ (1–4) з наслідком / результатом його ухвалення (А – Д).

	А	Б	В	Г	Д
1 «Велика хартія вольностей»					
2 «Салічна правда»					
3 Кодекс Юстиніана					
4 Нантський едикт					

А унормування сімейних, речових спадкових відносин на основі звичаєвого права

Б закладення основ концепції прав людини

В створення законодавчого підґрунтя для формування релігійної терпимості

Г запровадження міського самоврядування у Священній Римській імперії

Д зведення в єдиний документ цивільних прав і законів

73. Поєднайте ім'я західноукраїнського діяча ХІХ – початку ХХ ст. (1–4) з фактами його біографії (А – Д).

	А	Б	В	Г	Д
1 Іван Могильницький					
2 Олександр Духнович					
3 Андрей Шептицький					
4 Юрій Федькович					

А Український письменник і педагогічний діяч, борець за створення української національної школи з рідною мовою навчання. Редактор книжок для народу в товаристві «Просвіта». Один із діячів товариства «Руська Бесіда».

Б Видатний український церковний, культурний і громадський діяч. Депутат Віденського парламенту й Галицького сейму. Увів у церковне богослужіння живу українську мову. Створив у Львові восьмикласну класичну гімназію.

В Український освітній і церковний діяч, учений-філолог. Засновник Товариства галицьких греко-католицьких священників. Першим з-поміж західноукраїнських мовознавців обґрунтував положення про самостійність і самобутність української мови.

Г Провідник галицьких українців, визначний громадський і культурно-освітній діяч. Один із засновників товариств «НТШ», «Просвіта» та «Рідна школа». Лідер «нової ери».

Д Закарпатський греко-католицький священник, письменник. Будитель русинів-українців. Виступав за об'єднання Галичини й Закарпаття, вироблення спільної літературної мови, однак народне мовлення відкидав.

У завданнях 74–77 розташуйте події в хронологічній послідовності. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Цифри 1 має відповідати вибрана Вами перша подія, цифри 2 – друга, цифри 3 – третя, цифри 4 – четверта. Усі інші види Вашого запису в *бланку А*, комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

74. Установіть послідовність подій з історії Русі-України, що стали основою створення малюнків.

А

Б

В

Г

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

75. Установіть послідовність подій на території України XVIII ст., відображених в уривках з історичних джерел.

- А** *«Для певного й правильного одержання казенних прибутків у намісництвах Київському, Чернігівському та Новгород-Сіверському, щоб запобігти всяким утечам й обтяженню поміщиків та інших сільських жителів, кожному з поселян залишитися на своєму місці та при своєму званні, де він записаний нинішньою останньою ревізією, за винятком тих, які відлучилися до оголошення цього нашого указу. На випадок же втеч після оголошення цього указу діяти за загальними державними постановами».*
- Б** *«Після всемилостивішого від нас звільнення графа Розумовського, на його прохання, із чину гетьманського наказуємо нашому Сенатові для належного управління в Малій Росії створити там Малоросійську колегію, у якій бути головним нашому генералу графу Румянцеву та з ним чотирьом великоросійським членам».*
- В** *«Ой з-за гори, з-за лиману вітер повіває // Кругом Січі Запорізької москаль облягає // Облягає москаль Січу, таборами стали // Вони свого генерала три дні ожидали // Метнулися по курнях запасу шукати // А московська вся старшина церкви оббирати // Та й беруть срібло, беруть золото ще й воскові свічі // Зостається Пан Кошовий з Писарем на Січі».*
- Г** *«Цар, хочачи помститися на Мазені, проти якого опублікував грізний маніфест, наказав Меншикову негайно атакувати його столицю, поки шведи не прибули на допомогу. Меншиков напав на неї і здобув її. Потім дав наказ вимордувати всіх без різниці віку, а після нелюдської масакри силоміць вивів жінок, що ще лишилися при житті».*

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

76. Проаналізуйте карикатури й установіть хронологічну послідовність історичних явищ, яким вони приурочені.

А

Б

В

Г

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

77. Установіть послідовність утворення міжнародних організацій.

- А Організація Варшавського договору (ОВД)
- Б Організація Північноатлантичного договору (НАТО)
- В Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ)
- Г Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО)

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

Завдання 78–80 мають по сім варіантів відповіді, з яких лише три правильні. Виберіть три цифри, що позначають правильні, на Вашу думку, відповіді, і запишіть їх у *бланку А* згідно з інструкцією. Порядок написання цифр значення не має. Для виправлення помилково вказаної відповіді запишіть новий варіант відповіді (три цифри) у спеціально відведеному місці *бланка А*. Не робіть інших записів у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланка А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису
відповідей

78. Визначте ознаки бонапартизму як політичного режиму.

- 1 запровадження етатизму як офіційної державної політики
- 2 домінування виконавчої влади над законодавчою
- 3 використання соціальної демагогії
- 4 секуляризація суспільно-політичного життя
- 5 зменшення ролі державного бюрократичного апарату
- 6 проведення агресивної зовнішньої політики
- 7 розширення законодавчих повноважень нотаблів

79. Що передбачала програма соціально-економічних перетворень в Українській Народній Республіці, яка була узагальнена й ухвалена Третім Універсалом Української Центральної Ради?

- 1 отримання власниками землі компенсації витрат за проведені агротехнічні, меліоративні та інші вдосконалення; підтвердження власності на будинки, худобу, виноградники
- 2 визнання національно-персональної автономії для національних меншин
- 3 створення власної банківської системи, уведення національної грошової одиниці – карбованця
- 4 установлення на підприємствах 8-годинного робочого дня; забезпечення демократичних свобод
- 5 скасування приватної власності на землі поміщиків, нетрудових господарств, удільні та церковні, які визнавали власністю трудового народу й передавали без викупу селянам
- 6 створення системи й налагодження діяльності адміністративних органів: Ради міністрів Української держави, губернських і повітових староств, комісій з промисловості, торгівлі, фінансів і сільського господарства
- 7 запровадження державної монополії на хліб, тверді закупівельні ціни; урожай, окрім визначеної норми для власного споживання, виробник мав здати до хлібного бюро

80. Які повноваження Президента України?

--	--	--

- 1 затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього, контроль за виконанням Державного бюджету України
- 2 призначення на посаду й звільнення з посади Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
- 3 прийняття відповідно до закону рішення про загальну або часткову мобілізацію і введення воєнного стану в Україні
- 4 призначення на посади третини складу Конституційного Суду України;
- 5 затвердження загальної структури, чисельності, визначення функцій Служби безпеки України, Збройних Сил України
- 6 призначення чергових і позачергових виборів до органів місцевого самоврядування
- 7 прийняття рішення про прийняття до громадянства України й припинення громадянства України, про надання притулку в Україні

Чернетка

Кінець зошита